

PM 2016:177 RI (Dnr 110-1212/2016)

Arbetsklausuler och sociala hänsyn i offentlig upphandling (SOU 2016:15)

Remiss från Finansdepartementet

Remisstid den 2 november 2016

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Som svar på remissen Arbetsklausuler och sociala hänsyn i offentlig upphandling (SOU 2016:15) hänvisas till vad som sägs i promemorian.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Föredragande borgarrådet Karin Wanngård anför följande.

Ärendet

Regeringen beslutade den 22 december 2014 att tillsätta en särskild utredning, Utredningen om upphandling och villkor enligt kollektivavtal, med uppdraget att analysera hur uttryckliga krav på villkor enligt kollektivavtal skulle föras in i upphandlingslagarna i samband med att Sverige implementerade EU:s upphandlingsdirektiv.

Utredningen överlämnade delbetänkandet Upphandling och villkor enligt kollektivavtal (SOU 2015:7) den 1 september 2015 och därefter sitt slutbetänkande Arbetsklausuler och sociala hänsyn i offentlig upphandling (SOU 2016:15) till regeringen i februari 2016.

Remissen finns att läsa i sin helhet på [Regeringens hemsida](#).

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, arbetsmarknadsnämnden, exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, servicenämnden, socialnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden, äldrenämnden, Bromma stadsdelsnämnd, Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd, Kungsholmens stadsdelsnämnd, Stockholms Stadshus AB, LO-distriktet i Stockholms län och Svenskt Näringsliv Stockholm. Stockholms Stadshus AB har underremitterat till dotterbolagen AB Familjebostäder, AB Stockholms hem, AB Stokab och Stockholms Stadsteater AB. Exploateringskontoret har inkommit med ett kontorsyttrande. Stadsbyggnadsnämnden och Svenskt Näringsliv Stockholm har ej inkommit med svar.

Stadsledningskontoret delar utredarens bedömning att befintligt utrymme att ställa särskilda arbetsrättsliga villkor inte utökas men att en ratificering innebär en tydlig markering för att Sverige som stat tar ställning för goda arbetsvillkor. Stadsledningskontoret vill emellertid understryka behovet av klara och tydliga strukturer för att underlätta den praktiska tillämpligheten och anser att det är av stor vikt att upphandlingsmyndigheten ges ett tydligt och utökat uppdrag.

Arbetsmarknadsnämnden stödjer förslaget att Sverige bör initiera frågan om utvidgning av utrymme att ställa arbetsrättsliga villkor i offentlig upphandling.

Exploateringskontoret förordar en ratifikation av ILO:s konvention nr 94 och stödjer förslaget att fokusera på arbetsmarknadsrelaterade villkor i offentlig upphandling och därigenom öka sysselsättningen och bidra till ett socialt hållbart samhälle.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden anser det värdefullt om Sverige kunde ratificera ILO:s konvention 94.

Servicenämnden har inga principiella synpunkter på de slutsatser som utredningen redovisar i sitt betänkande, men lyfter vissa svårigheter som kommer att uppkomma i samband med den praktiska tillämpningen.

Socialnämnden menar att framlagda förslag om ratificering av ILO:s konvention nr 94 är i linje med nämndens och stadens ställningstagande i frågan om arbetsklausuler och sociala hänsyn i sina upphandlingar och ställer sig bakom utredningens förslag om ratificering av konventionen.

Trafiknämnden anser att det kan vara en viktig symbolhandling att ratificera ILO:s konvention nr 94. Det bör vara en självklarhet att leverantörer till offentlig sektor i Sverige erbjuder sina anställda bra arbetsvillkor. Nämnden anser även att sociala hänsyn i offentlig upphandling kan vara ett instrument för att främja sysselsättningen för personer som hamnat utanför arbetsmarknaden.

Äldrenämnden är positiv till förslaget om att införa arbetsklausuler i offentlig upphandling.

Bromma stadsdelsnämnd ställer sig positiv till förslaget. Det är till fördel för staden och leverantörerna att de som staden sluter avtal med har goda arbetsvillkor.

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd ställer sig positiv till förslaget. Det är till fördel för staden och leverantörerna att de som staden sluter avtal med tillförsäkras goda arbetsvillkor.

Kungsholmens stadsdelsnämnds förhoppning är att eventuella förändringar av olika regler kring upphandling blir tydliga och enkla att tillämpa.

Stockholms Stadshus AB delar uppfattningen att det är av vikt att säkerställa skäliga arbetsvillkor, lokalt och globalt, och att seriösa leverantörer inte ska utsättas för osund konkurrens från leverantörer som tillämpar undermåliga villkor för sina anställda. Det är positivt att lagstiftningen möjliggör att ställa särskilda arbetsrättsliga villkor för fullgörande av kontrakt.

LO-distriktet i Stockholms län ställer sig positiv till utredarens slutsats att Sverige ska ratificera ILO:s konvention nr 94.

Mina synpunkter

Det offentliga Sverige upphandlar varor och tjänster på upp till 600 miljarder kronor varje år och i Stockholm är motsvarande siffra över 20 miljarder. Offentlig sektor ska vara i framkant vad gäller kvalitet, oavsett driftsform, och en god kvalitet i

verksamheterna förutsätter goda arbetsvillkor för de anställda. Offentlig sektor ska aldrig bidra till lönedumpning. För mig är det därför självklart att Sverige ska ratificera Internationella arbetsgivarorganisationens (ILO) konvention nr 94. Det skulle innebära att Sverige tar tydlig ställning för goda arbetsvillkor i offentliga kontrakt samt ställer sig bakom de grundläggande normer och värderingar som finns i ILO:s normsystem.

Stockholms kommunfullmäktige beslutade år 2015 om ett nytt program för upphandling och inköp som bland annat innehöll skärpta sociala krav. Även upphandlad verksamhet ska bidra till stadens vision om ”Ett Stockholm för alla” och då är krav på arbetsvillkor och sysselsättningsfrämjande åtgärder självklara delar.

Staden har inom nuvarande lagstiftning redan möjlighet att ställa sociala krav men är samtidigt i behov av ett utökat stöd för att kunna tillämpa dem på ett ändamålsenligt sätt inom flera verksamhetsområden. Upphandlingsmyndigheten bör därför få ett utökat uppdrag att bistå upphandlande myndigheter med att ta fram konkreta arbetsklausuler i form av särskilda arbetsrättsliga villkor för att underlätta och möjliggöra en praktisk tillämpning både inom och utanför konventionens tillämpningsområde. Detta gäller även för sysselsättningsfrämjande villkor.

I övrigt hänvisar jag till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande. Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Som svar på remissen Arbetsklausuler och sociala hänsyn i offentlig upphandling (SOU 2016:15) hänvisas till vad som sägs i promemorian.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Stockholm den 13 oktober 2016

KARIN WANNGÅRD

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. Remissen – en sammanfattning

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarråden Joakim Larsson och Cecilia Brinck (båda M) och borgarrådet Lotta Edholm (L) enligt följande.

Vi föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Föredragande borgarrådets förslag till beslut bifalls delvis.
2. Därutöver anfördes följande som svar på remissen från finansdepartementet.

Vi ställer oss ytterst kritiska till att arbetsklausuler och social hänsyn föreskrivs som villkor vid offentlig upphandling i enlighet med ILO. Skattebetalarnas pengar ska alltid hanteras varsamt och på ett ansvarsfullt sätt. Därför bör upphandlande myndigheter också kunna ställa krav på miljö och sociala hänsyn när detta är motiverat. För att förtydliga detta infördes år 2010 den så kallade bör-regeln, som innebär att upphandlande myndigheter bör beakta miljöhänsyn och sociala hänsyn om upphandlingens art motiverar detta.

Stockholms stad ska alltid säkerställa anständiga arbetsvillkor för medarbetare hos de leverantörer som staden anlitar. Seriösa aktörer, rättssäkra arbetsförhållanden, transparenta upphandlingsmodeller och konkurrens på lika villkor ska prägla upphandlingar i Stockholms stad. Men samtidigt som vi måste värna goda villkor för jobben måste vi också värna de drivkrafter som får jobben att växa. Att lagstifta om ytterligare sociala krav, såsom exempelvis krav på anställning av långtidsarbetslösa, som anges i remissen, är att gå för långt. Detsamma gäller krav på kollektivavtalsliknande villkor hos den som lägger anbud och dess underentreprenörer.

Krav på ansvar för underentreprenörer leder till mer regelkrångel och ökade kostnader som riskerar att minska antalet intressenter vid anbud. De allra flesta svenska företag lever upp till högt ställda krav, men den administrativa bördan riskerar att avskräcka dem, i synnerhet mindre aktörer, från delta i anbudsproceduren. Den modell för krav på kollektivavtalsliknande villkor som föreslås i utredningen innebär dessutom att högre krav ställs på svenska anbudsgivare än på utstationerade företag, vilket medför konkurrensnackdelar för inhemska företag.

När färre kan vara med och lägga anbud minskar konkurrensen. Det är negativt för jobben och inverkar också negativt på integrationen. Utrikes födda är i större utsträckning företagare än inrikes födda och de skulle därför drabbas extra hårt. I stället för att krångla till upphandlingsreglerna, borde politiskt fokus ligga på att öka andelen konkurrensutsatt verksamhet. Enligt en rapport från Almega ("Ökad konkurrensutsättning stärker integrationen", 2015) uppskattas att en höjning av andelen upphandlad verksamhet med 30 procentenheter hänger ihop med 4,8 procentenheter högre sysselsättning bland utomeuropeiskt födda. Detta motsvarar 32 500 fler utomeuropeiskt födda i arbete.

Det ska inte enbart vara de stora företagen med stora administrativa muskler som ska kunna vara med och konkurrera om offentliga upphandlingar. Regelverk som begränsar antalet deltagande företag i upphandlingar riskerar att motverka syftet med offentlig upphandling. Man bör därför vara mycket försiktig med att lägga till ytterligare krav i upphandlingslagstiftningen, utöver dem som redan framgår av EU:s bestämmelser.

Vi ställer oss avslutningsvis alltså ytterst kritiska till införande av den så kallade vita jobbmodellen i upphandlingar. Alliansen delar uppfattningen att fusk och svartjobb behöver motverkas samt att det är viktigt att säkerställa rimliga arbetsvillkor för dem som staden anlitar, antingen direkt eller genom upphandlade företag. Men det är inte rimligt att ge fackförbunden befogenheter att fungera som kontrollanter via stadens uppdrag. Alliansen anser att modellen riskerar att inte uppfylla syftet, utan kommer istället att ge fackförbunden tillgång till företags bokföring, löne- och personallistor.

Kommunstyrelsen

Reservation anfördes av Joakim Larsson, Cecilia Brinck, Johanna Sjö, Markus Nordström och Jonas Nilsson (alla M) och Lotta Edholm (L) med hänvisning till Moderaternas och Liberalernas gemensamma reservation i borgarrådsberedningen.

Ersättaryttrande gjordes av Jonas Naddebo (C) med hänvisning till Moderaternas och Liberalernas gemensamma reservation i borgarrådsberedningen.

Ersättaryttrande gjordes av Erik Slottnér (KD) enligt följande.

1. Föredragande borgarrådets förslag till beslut bifalls delvis.
2. Därutöver anfördes följande som svar på remissen från finansdepartementet.

Kommuner ska kunna ställa krav på miljö och sociala hänsyn i upphandlingar när det är motiverat. För att förtydliga detta infördes år 2010 den så kallade bör-regeln, som innebär att upphandlande myndigheter bör beakta miljöhänsyn och sociala hänsyn om upphandlingens art motiverar detta. Kristdemokraterna anser också att det ska vara meriterande för företag verksamma i Stockholm att ta sociala och miljömässiga hänsyn. Beroende på upphandlingens art kan det variera om det är mest lämpligt att använda sig av krav, dialog eller meritvärden för att få till stånd ett ökat socialt ansvarstagande. Men att lagstifta om sociala krav från statligt håll anser vi är att gå för långt och det riskerar att skapa stelbenta och sämre upphandlingar.

För oss är det självklart att Stockholms stad alltid ska säkerställa anständiga arbetsvillkor för medarbetare hos leverantörer som staden anlitar. Seriösa aktörer, rättssäkra arbetsförhållanden, transparenta upphandlingsmodeller och konkurrens på lika villkor ska prägla upphandlingar i Stockholms stad. Men samtidigt som vi måste värna goda villkor för jobben måste vi också värna de drivkrafter som får jobben att växa. Att lagstifta om ytterligare sociala krav, såsom exempelvis krav på anställning av långtidsarbetslösa, som anges, är att gå för långt även om det inte behöver vara fel att ställa sådana krav i enskilda fall. Vi anser dock att kommunerna är mer lämpade att avgöra dessa frågor på lokal nivå snarare än att staten lagstiftar om det.

Vi ser också faror med förslaget om krav på kollektivavtalsliknande villkor hos den som lägger anbud och dess underentreprenörer. Krav på ansvar för underentreprenörer leder till mer regelkrångel och ökade kostnader som riskerar att minska antalet intressenter vid anbud. De allra flesta svenska företag lever upp till högt ställda krav, men den administrativa bördan riskerar att avskräcka dem från vara med i anbudsproceduren. Den modell för krav på kollektivavtalsliknande villkor som föreslås i utredningen innebär dessutom att man ställer högre krav på svenska anbudsgivare än på utstationerade företag, vilket medför konkurrensnackdelar för inhemska företag.

När färre kan vara med och lägga anbud minskar också konkurrensen vilket är negativt för både jobben och kvaliteten i utförandet. I stället för att krångla till upphandlingsreglerna, borde politiskt fokus ligga på att öka andelen konkurrensutsatt verksamhet och göra det möjligt för fler mindre företag att kunna vara med i upphandlingarna. Därför bör man vara mycket försiktig med att lägga till ytterligare krav i upphandlingslagstiftningen, utöver dem som redan framgår av EU:s bestämmelser.

Remissammanställning

Ärendet

Regeringen beslutade den 22 december 2014 att tillsätta en särskild utredning, Utredningen om upphandling och villkor enligt kollektivavtal, med uppdraget att analysera hur uttryckliga krav på villkor enligt kollektivavtal skulle föras in i upphandlingslagarna i samband med att Sverige implementerade EU:s upphandlingsdirektiv.

Utredningen överlämnade delbetänkandet Upphandling och villkor enligt kollektivavtal (SOU 2015:7) den 1 september 2015 och därefter sitt slutbetänkande Arbetsklausuler och sociala hänsyn i offentlig upphandling (SOU 2016:15) till regeringen i februari 2016.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, arbetsmarknadsnämnden, exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, servicenämnden, socialnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden, äldrenämnden, Bromma stadsdelsnämnd, Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd, Kungsholmens stadsdelsnämnd, Stockholms Stadshus AB, LO-distriktet i Stockholms län och Svenskt Näringsliv Stockholm. Stockholms Stadshus AB har underremitterat till dotterbolagen AB Familjebostäder, AB Stockholmshem, AB Stokab och Stockholms Stadsteater AB. Exploateringskontoret har inkommit med ett kontorsyttrande. Stadsbyggnadsnämnden och Svenskt Näringsliv Stockholm har ej inkommit med svar.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 26 september 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret har inga principiella invändningar till utredningens förordnade om att Sverige bör ratificera Internationella arbetsgivarorganisationens (ILO) konvention nr 94.

Stadsledningskontoret delar utredningens bedömning att mervärdet av en ratificering av konventionen, i första hand, är en tydlig markering för att Sverige som stat aktivt tar ställning för goda arbetsvillkor i offentliga kontrakt samt ställer sig bakom de grundläggande normer och värderingar som avspeglas i ILO:s normsystem.

Arbetsmarknadsnämnden

Arbetsmarknadsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 20 september 2016 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation anfördes av Johanna Sjö m.fl. (alla M), ledamoten Gulan Avci (L) samt Johan Fälldin (C), *bilaga 1*.

Ersätтарыttrande gjordes av Ofelia Namazova (KD), bilaga 1.

Arbetsmarknadsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 8 september 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Arbetsmarknadsförvaltningen anser att en ratifikation av konventionen är bra då man tydligt markerar att Sverige tar aktiv ställning för goda arbetsvillkor och ställer sig bakom de grundläggande normer och värderingar som avspeglas i ILO:s normsystem. Förvaltningen stödjer förslaget att Sverige bör initiera frågan om utvidgning av utrymme att ställa arbetsrättsliga villkor i offentlig upphandling.

Utredningens förslag ligger också helt i linje med vad som beslutats i kommunfullmäktiges budget för Stockholms stad 2016. I flera viktiga avseende pågår och intensifieras redan arbetet i staden. Det sker dels genom att stadens nya program för upphandling inklusive tillämpningsanvisningar bland annat anger hur nämnder och styrelser ska arbeta med socialt hänsynstagande vid upphandling, dels genom stadens arbete med den så kallade Vita-jobb-modellen.

Stockholms stads Arbetsmarknadsförvaltning och Stadsledningskontoret samt Stockholms stadshus AB arbetar just nu med att vidareutveckla särskilda kontraktvillkor med krav på sysselsättning. Villkoren skall appliceras i lämpliga upphandlingar utifrån fastställda kriterier i stadens tillämpningsvisning för upphandling och inköp.

Exploateringskontoret

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande daterat den 24 augusti 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Del 1 Arbetsklausuler, ratifikation av ILO:s konvention nr 94

Grund för nya LOU-direktivet är att medlemsstaterna ska vidta lämpliga åtgärder för att säkerställa att leverantörer vid fullgörande av offentliga kontrakt iakttar tillämpliga miljö-, social- och arbetsrättsliga skyldigheter som fastställts i unionsrätten, nationell rätt, kollektivavtal eller i internationella bestämmelser.

Exploateringskontorets remissvar fokuserar på entreprenadbranschen.

Upphandlingsmyndigheten bör få en viktig roll i form av metodstöd för upphandlande myndigheter.

Upphandlingsmyndigheten bör vara ansvarig för att bedöma om det är behövligt att ställa kollektivavtalsliknande villkor för s.k. hårda kärnan, d.v.s. krav på miniminivåer för lön, arbetstider och semester samt ersättning vid arbetsskada, i entreprenadbranschen.

Sanktioner vid överträdelser anses också vara förenligt med upphandlingsdirektiven.

Utstationeringslagen, d.v.s. lagen som reglerar villkoren för den s.k. hårda kärnan för personal hos utländska företag som arbetar i Sverige under begränsad tid kan medföra en negativ särbehandling av svenska företag jämfört med utländska företag och bör därför om möjligt reducera särbehandling.

Exploateringskontoret förordar alltså en ratifikation av ILO:s konvention nr 94.

Del 2 Sociala hänsyn i offentlig upphandling

Exploateringskontoret har positiva erfarenheter från andra myndigheter som tillämpar social hänsyn i upphandlingar.

I dagsläget har möjligheterna i upphandlingslagen blivit ännu större. I regelverket definieras social hänsyn med olika arbetsmarknads- och socialpolitiska åtgärder som genomförs inom ramen för ett offentligt upphandlingskontrakt.

Exempel på social hänsyn är: anställningsvillkor i nivå med centralt kollektivavtal, anställning av långtidsarbetslösa, funktionshindrade och andra grupper, främja möjligheter

för små- och medelstora företag, tillhandahållande av utbildnings- eller lärlingsplatser och sommarjobb, krav på fairtrade och ekologiska märkningar, krav på om jämställdhet, likabehandling samt hållbar utveckling som ett socialt mervärde.

Vi stödjer oss också på Verksamhetsplan 2016 för arbetsmarknadsnämnden, se nedan.

En programförklaring för anställning bör upprättas med urval, intervjuer med personer, lön, kontaktpersoner etc.

Besluten bör förankras hos branschorganisationer, fackförbund, arbetsmarknadsnämnden samt våra avdelningschefer. Vi bör formulera det som kontraktsvillkor så det inte är villkor för upphandlingen. Lönesättningen bör förankras hos facket.

Konsekvenser för upphandlingsprocessen gällande höjda kostnader, antal inkommande anbud etc bör utredas.

ur Verksamhetsplan 2016 för arbetsmarknadsnämnden, Stockholms stad

”Samverkan med arbetsgivare ska utvecklas ytterligare för att fler aspiranter men även studerande inom sf och vuxenutbildning ska komma ifråga för lediga jobb. Nämndens enhet för arbetsgivarsamverkan (Efas) ska under året utveckla arbetet med sociala klausuler vid upphandlingar. Nämnden ska utveckla samarbetet med näringslivet i planeringen av sina yrkes- och yrkesinriktade utbildningar. Under året ska en metod utvecklas för att bygga partnerskap med branscher/företag kring kompetensförsörjning i bristyrken.”

Exploateringskontoret stödjer förslaget att fokusera på arbetsmarknadsrelaterade villkor i offentlig upphandling och därigenom öka sysselsättningen och bidra till ett socialt hållbart samhälle.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 20 september 2016 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation anfördes av Jonas Naddebo (C), Lars Jilmstad m.fl. (alla M) och Sabine Pettersson (L), *bilaga 1*.

Miljöförvaltningen tjänsteutlåtande daterat den 5 september 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen konstaterar att de frågor som berörs i utredningens nu avlämnade betänkande endast i mycket begränsad utsträckning har betydelse för nämndens verksamhet. Förvaltningen avstår därför från att lämna några närmare synpunkter på utredningens förslag och slutsatser.

Men förvaltningen anser det värdefullt om Sverige kunde ratificera ILOs konvention 94. Även om den praktiska betydelsen, som utredningen konstaterar, är av begränsat värde, är det ändå bra om Sverige kan ratificera konventionen och därmed markera vikten av att företag som upphandlas av svenska myndigheter följer vad som är normal praxis på den svenska arbetsmarknaden.

Förvaltningen vill dock i sammanhanget upprepa sin allmänna uppfattning att upphandlingsregelverket redan idag i många avseenden är onödigt tillkrånglat till den grad att det rent av är kontraproduktivt. Om en ratificering av ILO:s konvention 94 genomförs i linje med utredningens förslag vill förvaltningen därför understryka vikten av att regelverket kring upphandling inte kompliceras ytterligare.

När det gäller möjligheterna att ställa sociala villkor vid upphandlingar, t ex att en viss andel av de anställda som ska utföra det upphandlade arbetet, finns goda erfarenheter från Hållbara Järva.

Serviceämnden

Serviceämnden beslutade vid sitt sammanträde den 20 september 2016 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation anfördes av Tom Hedrup (M) och Gunilla Hansson (C), *bilaga 1*.

Serviceförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 2 september 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen har inga principiella synpunkter på de slutsatser som utredningen redovisar i sitt betänkande. Det finns dock anledning att lyfta vissa svårigheter som kommer att uppkomma i samband med den praktiska tillämpningen och som förvaltningen påpekat i andra sammanhang. Det som avses är bland annat förutsättningarna att utforma kraven på arbetsklausuler på rätt nivå på grund av svårigheten att tolka kollektivavtal.

Som framgår av utredningens internationella jämförelser är viktiga framgångsfaktorer att det finns ett tydligt mål med att ha villkor om sociala hänsyn i offentliga upphandlingar. Vidare att det finns riktlinjer och vägledningar framtagna och att såväl upphandlande myndigheter och leverantörer har tillgång till stöd under upphandlingsprocessen.

Om en ratificering av konventionen sker och krav på villkor enligt kollektivavtal övervägs att föras in i Lagen om offentlig upphandling (LOU) anser förvaltningen att det är viktigt att iakttagelserna från de internationella jämförelserna tas i beaktande. Med tydliga mål, riktlinjer och vägledningar finns förutsättningar för att kunna ställa tydliga och transparenta krav vilket gagnar såväl upphandlande myndigheter som leverantörer.

Socialämnden

Socialämnden beslutade vid sitt sammanträde den 20 september 2016 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation anfördes av Andréa Ström m.fl. (alla M) och Frida Johansson Metso m.fl. (alla L), *bilaga 1*.

Ersättaryttrande gjordes av Stina Bengtsson (C) som hänvisade till Moderaternas och Liberalernas gemensamma reservation.

Ersättaryttrande gjordes av Sofia Modigh (KD), *bilaga 1*.

Socialförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 26 augusti 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Socialämnden ställer idag krav i sina upphandlingar på att en leverantör/utförare som får avtal är arbetsgivare för den personal som arbetar i verksamheten. Denne ansvarar bland annat för att gällande kollektivavtal iakttas, att säkerställa att de anställdas rättigheter är förenliga med ILO:s kärnkonventioner och nationell arbetsrättslagstiftning under hela avtalstiden med mera. Leverantören/utföraren garanterar även att dess underleverantörer uppfyller motsvarande krav under avtalstiden.

En ratificering av ILO konvention nr 94 innebär ingen ändring i detta för socialnämndens del. Ratificeringen skulle vara i linje med stadens budget för år 2016 där det lyfts fram att de anställdas rättigheter ska värnas. I stadens nya upphandlingsprogram tas avstamp i perspektivet på offentlig upphandling som ett medel att driva utvecklingen i socialt, ekologiskt och ekonomiskt hållbar riktning. I budgeten står också att all upphandling ska ske med inriktningen att ILO:s kärnkonventioner respekteras.

Enligt upphandlingsdirektiven och lagen om offentlig upphandling är det möjligt att ta sociala hänsyn genom att ha med särskilda villkor som till exempel särskilda arbetsrättsliga kontraktsvillkor i nivå med svenska centrala kollektivavtal.

Socialtjänsten möter ofta personer som kan ha svårt att ge uttryck för sin inställning och vilja om hur exempelvis den beviljade insatsen ska utföras på bästa sätt för honom eller henne. De arbetsklausuler som tas upp i betänkandet får betydelse för personalen som utför insatser i socialtjänsten. Tryggade arbetsvillkor kan leda till att personalgruppen blir stabilare och kontinuitet i insatsens utförande säkras. Det innebär att insatsen uppfyller socialtjänstlagens (SoL) och lagen om stöd och service till vissa funktionshindrades (LSS) krav om god kvalitet.

Stockholms stad arbetar aktivt med frågan om sociala hänsyn. I det nya programmet för upphandling och inköp, inklusive tillämpnings-anvisningar, står hur nämnder och styrelser ska arbeta med socialt hänsynstagande vid upphandling. Arbetsmarknadsförvaltningen, stadsledningskontoret och Stockholms stadshus AB arbetar med att vidareutveckla särskilda kontraktsvillkor gällande sysselsättning som kan användas i lämpliga upphandlingar. För personer i socialtjänsten, till exempel personer med funktionsnedsättning, innebär det en möjlighet att komma in på arbetsmarknaden, där arbetet utförs utifrån den enskildes förmåga. Sociala hänsyn i stadens upphandlingar är i linje med inriktningsmålen om ett hållbart Stockholm för alla.

Stadens upphandlingar ska utformas så att oseriösa leverantörers deltagande motverkas.. Att ställa arbetsrättsliga krav vid upphandling syftar till att säkerställa att arbete som utförs i offentliga kontrakt sker med rimliga anställningsvillkor. Oseriösa aktörer får då inte konkurrensfördelar genom att ha undermåliga anställnings-villkor eller bristande betalning av skatter och sociala avgifter.

Utredningens framlagda förslag om ratificering av ILO:s konvention nr 94 är i linje med socialnämndens och stadens ställningstagande i frågan om arbetsklausuler och sociala hänsyn i sina upphandlingar. Förvaltningen ställer sig bakom utredningens förslag om ratificering denna konvention.

Trafiknämnden

Trafiknämnden beslutade vid sitt sammanträde den 22 september 2016 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation anfördes av Cecilia Brinck m.fl. (alla M) och Karin Ernlund (C), *bilaga 1*.

Ersättaryttrande gjordes av Mikael Valier (KD), *bilaga 1*.

Trafikkontorets tjänsteutlåtande daterat den 5 september 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Trafikkontoret lämnar ett antal övergripande synpunkter på utredningens förslag att ratificera ILOs konvention nr 94 och frågan om att tillämpa sociala hänsyn vid upphandling.

Del 1 – Ratifikation av ILOs konvention nr 94

ILO:s konvention nr 94 innebär en skyldighet för ratificerande stater att se till att det i offentliga upphandlingar ställs krav på villkor avseende anställningsvillkor, exempelvis lön, arbetstid och semester. Svensk upphandlingslagstiftning ger utrymme att ställa krav på kollektivavtalsliknande villkor, förutsatt att de upphandlingsrättsliga principerna följs.

Trafikkontoret anser att det kan vara en viktig symbolhandling att ratificera ILO:s konvention nr 94. Det bör vara en självklarhet att leverantörer till offentlig sektor i Sverige erbjuder sina anställda bra arbetsvillkor.

Ratificerande av konventionen medför en del svårigheter, dels med tanke på att den svenska modellen bygger på uppemot 700 olika kollektivavtal, i vilka insynen generellt sett är begränsad. Enbart i städbranschen finns ett tiotal kollektivavtal med varierande villkor. Att ur dessa kollektivavtal ta fram de krav som uppfyller de upphandlingsrättsliga principerna om transparens, likabehandling och proportionalitet blir komplicerat.

Trafikkontoret anser att det bör åligga Upphandlingsmyndigheten att utforma riktlinjer för hur upphandlande myndigheter ska utforma och tillämpa krav på kollektivavtalsliknande villkor (minimilön, minimisemester och maximal arbetstid) inom samtliga relevanta branscher. Detta för att skapa en nationellt enhetlig tolkning av vilka krav som upphandlande myndigheter ska ställa.

Trafikkontoret anser vidare att utstationeringslagen kan medföra negativ särbehandling av svenska företag, då utländska leverantörer inte får omfattas av samtliga krav på svenska arbetsvillkor. Ändring och tolkning av lagstiftning till följd av eventuell ratificering av ILO:s konvention nr 94 bör ske i ljuset av detta.

Del 2 – Sociala hänsyn i offentlig upphandling

Sociala hänsyn i upphandlingar kan vara att ställa krav på att leverantören anställer personer som befinner sig utanför arbetsmarknaden, exempelvis långtidsarbetslösa, ungdomar och f.d. kriminella.

Trafikkontoret anser att sociala hänsyn i offentlig upphandling kan vara ett instrument för att främja sysselsättningen för personer som hamnat utanför arbetsmarknaden. Ska sådana krav ställas bör de vara konkreta för att ha någon effekt. Alltför oprecisa krav kan medföra onödig administration utan att ha någon positiv påverkan. Dyliga krav bör ställas i upphandlingar/projekt där det är lämpligt att ta in personer som hamnat utanför arbetsmarknaden.

Äldrenämnden

Äldrenämnden beslutade vid sitt sammanträde den 20 september 2016 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation anfördes av Sofia Modigh (KD), *bilaga 1*.

Reservation anfördes av Dennis Wedin m.fl. (alla M) och Ann-Katrin Åslund (L), *bilaga 1*.

Äldreförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 29 augusti 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Äldreförvaltningen är positiv till förslaget om att införa arbetsklausuler i offentlig upphandling. Utredningen finner att 2014 års upphandlingsdirektiv inte utgör ett hinder för att Sverige ska kunna ratificera konventionen. Det mervärde som en ratifikation innebär är dock begränsat. En ratifikation av konventionen utvidgar inte det befintliga utrymmet att

ställa arbetsrättsliga villkor i offentlig upphandling. Konventionen innebär inte att krav på lön enligt normalnivå kan ställas utan endast på miniminivå.

Utredningen anser att en ratifikation är en kraftfull och tydlig markering för att Sverige tar aktiv ställning för goda arbetsvillkor och ställer sig bakom de grundläggande normer och värderingar som avspeglas i ILO:s normsystem. De praktiska förutsättningarna för att tolka och fastställa villkoren gör att dessa krav dock kan vara svåra att ställa.

I stadens budget finns tydliga intentioner att arbetsvillkor ska främjas och lyftas fram i alla upphandlingar. Men detta måste ske genom en bred samrådsprocess, där arbetsmarknadens parter deltar tillsammans med andra intressenter.

När svensk rätt inte är tillämpliga anser äldreförvaltningen att det är av vikt att offentliga medel inte bidrar till att arbetstagare som utför arbete i andra länder än Sverige gör detta under undermåliga arbetsförhållanden.

Bromma stadsdelsnämnd

Bromma stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 22 september 2016 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation anfördes av Jan Tigerström m.fl. (alla M) och Jonatan Ohlin (L), *bilaga 1*.

Ersätтарыttrande gjordes av Helen Törnqvist (C) med hänvisning till Moderaternas och Liberalernas gemensamma reservation.

Bromma stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 6 september 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ställer sig positiv till förslaget. Det är till fördel för staden och leverantörerna att de som staden sluter avtal med har goda arbetsvillkor.

När det gäller utredningens jämförelse av sociala villkor i offentlig upphandling anser förvaltningen det viktigt att sådana upphandlingar beaktar principerna om likabehandling, icke-diskriminering, proportionalitet, öppenhet och transperens.

Slutligen ställer sig förvaltningen bakom utredningens förordande om en ratifikation, för att denna är en kraftfull markering och att Sverige tar en aktiv ställning för goda arbetsvillkor samt att man ställer sig bakom de grundläggande normer och värderingar som avspeglas i ILO:s normsystem i och med en ratifikation. Förvaltningen är även positiv till att arbetet inom ILO-kommittén bör initieras för att fortsätta diskutera en ratificering av konventionen och ett närmre samarbete.

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 22 september 2016 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation anfördes av Abit Dundar m.fl. (alla L) och Lars Svärd m.fl. (alla M), *bilaga 1*.

Ersätтарыttrande gjordes av Hans Tjernström (C) med hänvisning till Moderaternas och Liberalernas gemensamma reservation.

Hägerstens-Liljeholmens stadsdelsförvaltning tjänsteutlåtande daterat den 29 augusti 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ställer sig positiv till förslaget. Det är till fördel för staden och leverantörerna att de som staden sluter avtal med tillförsäkras goda arbetsvillkor. Konkurrensverket slog 2010 fast att Lagen om offentlig upphandling (LOU) inte tillåter att i samband med offentlig upphandling begära att en leverantör är bunden av eller tecknar ett kollektivavtal. LOU i sin nuvarande form måste följas och krav på kollektivavtal/kollektivavtalsliknande villkor kan därför inte ställas enbart i och med en ratificering. Sociala hänsyn i upphandlingar måste vidare beakta principerna om likabehandling, ickediskriminering, proportionalitet, öppenhet och transparens.

Då det befintliga utrymmet att ställa arbetsrättsliga villkor enligt utredningen inte utvidgas med en ratificering ställer sig förvaltningen positiv till utredningens bedömning att ett arbete bör initieras i ILO-kommittén för diskussion om ratificering och närmare samarbete.

Kungsholmens stadsdelsnämnd

Kungsholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 22 september 2016 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation anfördes av Maria Johansson m.fl. (alla L) och Henrik Sjölander m.fl. (alla M), *bilaga 1*.

Ersätтарыttrande gjordes av Emil Öberg (KD) som hänvisade till Moderaternas och Liberalernas gemensamma reservation.

Kungsholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 23 augusti 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Utredningen har inom staden remitterats till tre stadsdelsnämnder och ett antal facknämnder. Stadsdelsnämnden genomför sällan eller aldrig den typen av upphandlingar där de frågor utredningen behandlar är aktuella. Förvaltningen har därför inte den special-kunskap som krävs för att i detalj kunna besvara remissen.

Vid vissa centrala upphandlingar som genomförs av service-nämnden eller stora upphandlingar inom exempelvis trafiknämndens ansvarsområde är frågorna sannolikt mer aktuella. Stadsdels-förvaltningen förutsätter att aktuella nämnder mer i detalj kan kommentera utredningens förslag.

Stadsdelsförvaltningens förhoppning är att eventuella förändringar av olika regler kring upphandling blir tydliga och enkla att tillämpa

Stockholm Stadshus AB

Stockholm Stadshus AB:s yttrande daterat den 9 september 2016 har i huvudsak följande lydelse.

AB Familjebostäders remissvar har i huvudsak följande lydelse:

AB Familjebostäder ställer sig positiv till utredningens bedömning att förorda en ratificering.

AB Stockholms hems remissvar har i huvudsak följande lydelse:

Stockholmshem har inget att erinra. Bolaget delar utredningens inställning om att en ratifikation innebär en relevant markering av vikten av goda arbetsvillkor som stadgas inom ILO. Stockholmshem avser att utveckla bolagets arbete med sociala kravställningar vid upphandlingar och läser med intresse om de erfarenheter som gjorts internationellt inom området.

AB Stokabs remissvar har i huvudsak följande lydelse:

Stokabs verksamhet, att tillhandahålla ett öppet nät på likvärdiga och konkurrensneutrala villkor, medför att samtliga kontrakt är undantagna lagen om offentlig upphandling (LOU) enligt 1 kap. 4 §. LOU är således inte tillämplig på Stokabs upphandlingar och det finns inte heller någon legal grund att få Stokabs upphandlingar överprövade i domstol. Även om Stokabs verksamhet är undantagen från LOU gäller dock de ägardirektiv Stockholms stad utfärdar för bolaget och Stokabs styrelse har utifrån de ägardirektiven beslutat om anvisningar som reglerar bolagets upphandlingar.

Stokab konstaterar att det redan enligt befintlig EU-rätt och lagstiftning finns möjlighet att införa krav om sociala hänsyn och arbetsrättsliga villkor i upphandlingar, vilket också Stokab använder sig av i enlighet med de ägardirektiv som formulerats av Stockholms stad. Ställandet av sociala krav måste dock ske i balans till vad som skall upphandlas och omfattningen av upphandlingen. Stokab anser därför att det är viktigt att den upphandlande myndigheten ges möjlighet att göra de avvägningar som krävs för den specifika upphandlingen.

Stockholms Stadsteater AB:s remissvar har i huvudsak följande lydelse:

Kulturhuset Stadsteatern instämmer i utredningens analys av de utmaningar som en ratifikation av konventionen är förenad med. En viktig förutsättning för ratifikation är givetvis att arbetsklausulerna utformas på ett sådant sätt att de är förenliga med upphandlingsrättsliga principer enligt gällande svensk rätt såsom; proportionalitetsprincipen, likabehandling, icke-diskriminering, öppenhet och ömsesidighet. Stadens samtliga verksamheter, inklusive Kulturhuset Stadsteatern, har i egenskap av att vara ”upphandlande myndigheter” en roll att fylla för att värna om, samt bidra till efterlevnaden av, dessa viktiga och grundläggande principer. Vidare vore det olyckligt om arbetsklausulerna utgjorde ett hinder för den fria rörligheten för tjänster som gäller inom EU. Slutligen finner Kulturhuset Stadsteatern att ett införande av arbetsklausuler även medför krav på resurser för såväl efterlevnad som uppföljning och sanktionering hos upphandlande myndighet.

Kulturhuset Stadsteatern gör dock bedömningen att, i den utsträckning som en ratifikation av ILO:s konvention nr 94, kan utgöra bidrag till att Sverige och svensk förvaltning aktivt tar ställning för goda arbetsvillkor, är detta ett steg i rätt riktning.

Koncernledningens synpunkter

Upphandling är ett viktigt verktyg för att utveckla staden, för bolagen såväl som för hela kommunkoncernen. Lagstiftningen är emellertid komplex och för många aktörer, framför allt mindre, kan den vara svår att svara upp mot. Koncernledningen anser att det är viktigt att lagstiftningen kring upphandling ger utrymme för den upphandlande myndigheten att göra de avvägningar som krävs för den specifika upphandlingen.

Koncernledningen delar uppfattningen att det är av vikt att säkerställa skäliga arbetsvillkor, lokalt och globalt, och att seriösa leverantörer inte ska utsättas för osund konkurrens från leverantörer som tillämpar undermåliga villkor för sina anställda. Det är positivt att lagstiftningen möjliggör att ställa särskilda arbetsrättsliga villkor för fullgörande av kontrakt.

I stadens upphandlingsprogram framgår att de anställdas rättigheter ska värnas och utvecklas genom att staden där så är lämpligt ska ställa sociala krav. För att undvika oseriösa aktörer har staden även initierat ett pilotprojekt ”Vita jobb-modellen” där krav ska ställas på

arbetsvillkor i nivå med svenska kollektivavtal. Som princip ska de krav som staden ställer på sina egna verksamheter, exempelvis när det gäller antidiskrimineringskrav samt miljö- och klimatkrav, också ställas på upphandlad verksamhet. De krav som ställs på en huvudleverantör ska också gälla för underentreprenörer.

En ratifikation av konventionen innebär enligt utredningen en skyldighet för ratificerande stater att se till att det i statliga myndigheters offentliga upphandling ska anges s.k. arbetsklausuler i kontraktsvillkoren. Sammantaget och i avvägningen mellan risk och väsentlighet anser koncernledningen att det inte bör vara obligatoriskt utan att det ska vara upp till den upphandlande myndigheten att bedöma behovet självständigt och utifrån upphandlingsföremålets art. Det är heller inte oväsentligt att konstatera att absoluta krav också kräver en annan uppföljning som medför krav på utökade resurser. Det finns också en risk i förlängningen att överklagandena ökar ytterligare, med fördyringar i upphandlingarna som följd.

Arbete med att ta fram CSR-strategier och tydliggöra bolagens roll gällande sociala hållbarhetsfrågor bl.a. gällande upphandlingsarbetet pågår i koncernen och koncernledningen tar därför med intresse del av de erfarenheter som gjorts internationellt inom området.

LO-distriktet i Stockholms län

LO-distriktet i Stockholms läns yttrande daterat den 23 september 2016 har i huvudsak följande lydelse.

1. Utredningen har haft i uppdrag att dels utreda förutsättningarna för en svensk ratifikation av Internationella arbetsorganisationens (ILO) konvention nr 94, dels göra en internationell jämförelse av användningen av sociala villkor vid offentlig upphandling. Betänkandet består därför av två delar. LO-distriktet i Stockholms län avser lämna synpunkter på den del som berör ratifikation av ILO nr 94.
2. LO-distriktet i Stockholms län ställer sig positiv till utredarens slutsats att Sverige ska ratificera ILO:s konvention nr 94. Att upprätthålla den svenska modellen är viktigt för svensk arbetsmarknad och gynnar arbetsmarknadens parter. Det skapar ordning och reda på arbetsmarknaden och minskar motsättningarna arbetstagare emellan. Resultatet av detta är i förlängningen en mer jämlik arbetsmarknad med schysta villkor och trygga anställningar. Det får positiva effekter av att Sverige, på eget initiativ, tar ställning i frågan om ratificeringen och kan ha ytterligare effekt på andra länder i Europa.
3. Det är särskilt välkommet att ratifikationen också kommer innefatta såväl huvud- som underentreprenörer. För att detta ska kunna efterlevas så måste kommunerna åläggas att tillhandahålla en kontrollfunktion så att man också kan genomföra kontroller och uppföljning av utförarna.

Reservationer m.m.

Arbetsmarknadsnämnden

Reservation anfördes av Vice ordförande Johanna Sjö m.fl. (alla M), ledamoten Gulan Avci (L) samt ledamoten Johan Fälldin (C) enligt följande.

Att arbetsmarknadsnämnden beslutar att förvaltningens förslag till beslut avslås, och att som svar på remissen från kommunstyrelsen anföras följande:

Vi ställer oss ytterst kritiska till att arbetsklausuler och social hänsyn föreskrivs som villkor vid offentlig upphandling i enlighet med ILO.

Skattebetalarnas pengar ska alltid hanteras varsamt och på ett ansvarsfullt sätt. Det är viktigt att varje skattekrona används på ett ansvarsfullt sätt. Därför bör man också kunna ställa krav på miljö och sociala hänsyn när detta är motiverat. För att förtydliga detta infördes år 2010 den så kallade bör-regeln, som innebär att upphandlande myndigheter bör beakta miljöhänsyn och sociala hänsyn om upphandlingens art motiverar detta.

Stockholms stad ska alltid säkerställa anständiga arbetsvillkor för medarbetare hos leverantörer som staden anlitar. Seriösa aktörer, rättssäkra arbetsförhållanden, transparenta upphandlingsmodeller och konkurrens på lika villkor ska prägla upphandlingar i Stockholms stad. Men samtidigt som vi måste värna goda villkor för jobben måste vi också värna de drivkrafter som får jobben att växa. Att lagstifta om ytterligare sociala krav, såsom exempelvis krav på anställning av långtidsarbetslösa, som anges, är att gå för långt. Detsamma gäller krav på kollektivavtalsliknande villkor hos den som lägger anbud och dess underentreprenörer.

Krav på ansvar för underentreprenörer leder till mer regelkrångel och ökade kostnader som riskerar att minska antalet intressenter vid anbud. De allra flesta svenska företag lever upp till högt ställda krav, men den administrativa bördan riskerar att avskräcka dem från vara med i anbudsproceduren. Den modell för krav på kollektivavtalsliknande villkor som föreslås i utredningen innebär dessutom att man ställer högre krav på svenska anbudsgivare än på utstationerade företag, vilket medför konkurrensnackdelar för inhemska företag.

När färre kan vara med och lägga anbud minskar också konkurrensen. Det är negativt för jobben, men det inverkar också negativt på integrationen. Utrikes födda är i större utsträckning företagare än inrikes födda och de skulle därför drabbas extra hårt. I stället för att krångla till upphandlingsreglerna, borde politiskt fokus ligga på att öka andelen konkurrensutsatt verksamhet. Enligt en rapport från Almega (Ökad konkurrensutsättning stärker integrationen, 2015) uppskattas att en höjning av andelen upphandlad verksamhet med 30 procentenheter hänger ihop med 4,8 procentenheter högre sysselsättning bland utomeuropeiskt födda. Detta motsvarar 32 500 fler utomeuropeiskt födda i arbete.

Det ska inte enbart vara de stora företagen med stora administrativa muskler som ska kunna vara med och slåss om de offentliga pengarna. Regelverk som motverkar stort deltagande riskerar att motarbeta syftet med offentlig upphandling. Man bör därför vara mycket försiktig med att lägga till ytterligare krav i upphandlingslagstiftningen, utöver dem som redan framgår av EU:s bestämmelser.

Vi ställer fortfarande ytterst kritiska till införande av den så kallade vita jobbmodellen i upphandlingar. Moderaterna/Alliansen delar uppfattning att fusk och svartjobb behöver motverkas samt att det är viktigt att säkerställa rimliga arbetsvillkor för dem som staden anlitar, antingen direkt eller genom upphandlade företag. Men det är inte rimligt att ge fackförbunden befogenheter att fungera som kontrollanter via stadens uppdrag, som anges i underlaget för budgeten. Moderaterna anser att modellen riskerar att inte uppfylla syftet, att

leda till en kvalitativ granskning av att stadens villkor följs, utan kommer istället att ge fackförbunden tillgång till företags bokföring, löne- och personallistor.

Ersättningsutredning gjordes av Ofelia Namazova (KD) enligt följande.

Kommuner ska kunna ställa krav på miljö och sociala hänsyn i upphandlingar när det är motiverat. För att förtydliga detta infördes år 2010 den så kallade bör-regeln, som innebär att upphandlande myndigheter bör beakta miljöhänsyn och sociala hänsyn om upphandlingens art motiverar detta. Kristdemokraterna anser också att det ska vara meriterande för företag verksamma i Stockholm att ta sociala och miljömässiga hänsyn. Beroende på upphandlingens art kan det variera om det är mest lämpligt att använda sig av krav, dialog eller meritvärden för att få till stånd ett ökat socialt ansvarstagande. Men att lagstifta om sociala krav från statligt håll anser vi är att gå för långt och det riskerar att skapa stelbenta och sämre upphandlingar.

För oss är det självklart att Stockholms stad alltid ska säkerställa anständiga arbetsvillkor för medarbetare hos leverantörer som staden anlitar. Seriösa aktörer, rättssäkra arbetsförhållanden, transparenta upphandlingsmodeller och konkurrens på lika villkor ska präglade upphandlingar i Stockholms stad. Men samtidigt som vi måste värna goda villkor för jobben måste vi också värna de drivkrafter som får jobben att växa. Att lagstifta om ytterligare sociala krav, såsom exempelvis krav på anställning av långtidsarbetslösa, som anges, är att gå för långt även om det inte behöver vara fel att ställa sådana krav i enskilda fall. Vi anser dock att kommunerna är mer lämpade att avgöra dessa frågor på lokal nivå snarare än att staten lagstiftar om det.

Vi ser också faror med förslaget om krav på kollektivavtalsliknande villkor hos den som lägger anbud och dess underentreprenörer. Krav på ansvar för underentreprenörer leder till mer regelkrångel och ökade kostnader som riskerar att minska antalet intressenter vid anbud. De allra flesta svenska företag lever upp till högt ställda krav, men den administrativa bördan riskerar att avskräcka dem från vara med i anbudsproceduren. Den modell för krav på kollektivavtalsliknande villkor som föreslås i utredningen innebär dessutom att man ställer högre krav på svenska anbudsgivare än på utstationerade företag, vilket medför konkurrensnackdelar för inhemska företag.

När färre kan vara med och lägga anbud minskar också konkurrensen vilket är negativt för både jobben och kvaliteten i utförandet. I stället för att krångla till upphandlingsreglerna, borde politiskt fokus ligga på att öka andelen konkurrensutsatt verksamhet och göra det möjligt för fler mindre företag att kunna vara med i upphandlingarna. Därför bör man vara mycket försiktig med att lägga till ytterligare krav i upphandlingslagstiftningen, utöver dem som redan framgår av EU:s bestämmelser.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Reservation anfördes av Jonas Naddebo (C), Lars Jilmstad m.fl. (alla M) och Sabine Pettersson (L) enligt följande.

Att Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att förvaltningens förslag till beslut avslås, och att som svar på remissen från kommunstyrelsen anföras följande:

Vi ställer oss ytterst kritiska till att arbetsklausuler och social hänsyn föreskrivs som villkor vid offentlig upphandling i enlighet med ILO. Skattebetalarnas pengar ska alltid hanteras varsamt och på ett ansvarsfullt sätt. Det är viktigt att varje skattekrona används på ett ansvarsfullt sätt. Därför bör man också kunna ställa krav på miljö och sociala hänsyn när detta är motiverat. För att förtydliga detta infördes år 2010 den så kallade bör-regeln, som innebär att upphandlande myndigheter bör beakta miljöhänsyn och sociala hänsyn om upphandlingens art motiverar detta.

Stockholms stad ska alltid säkerställa anständiga arbetsvillkor för medarbetare hos leverantörer som staden anlitar. Seriösa aktörer, rättssäkra arbetsförhållanden, transparenta upphandlingsmodeller och konkurrens på lika villkor ska präglade upphandlingar i Stockholms stad. Men samtidigt som vi måste värna goda villkor för jobben måste vi också värna de drivkrafter som får jobben att växa. Att lagstifta om ytterligare sociala krav, såsom exempelvis krav på anställning av långtidsarbetslösa, som anges, är att gå för långt. Detsamma gäller krav på kollektivavtalsliknande villkor hos den som lägger anbud och dess underentreprenörer.

Krav på ansvar för underentreprenörer leder till mer regelkrångel och ökade kostnader som riskerar att minska antalet intressenter vid anbud. De allra flesta svenska företag lever upp till högt ställda krav, men den administrativa bördan riskerar att avskräcka dem från vara med i anbudsförfarandet. Den modell för krav på kollektivavtalsliknande villkor som föreslås i utredningen innebär dessutom att man ställer högre krav på svenska anbudsgivare än på utstationerade företag, vilket medför konkurrensnackdelar för inhemska företag.

När färre kan vara med och lägga anbud minskar också konkurrensen. Det är negativt för jobben, men det inverkar också negativt på integrationen. Utrikes födda är i större utsträckning företagare än inrikes födda och de skulle därför drabbas extra hårt. I stället för att krångla till upphandlingsreglerna, borde politiskt fokus ligga på att öka andelen konkurrensutsatt verksamhet. Enligt en rapport från Almega (Ökad konkurrensutsättning stärker integrationen, 2015) uppskattas att en höjning av andelen upphandlad verksamhet med 30 procentenheter hänger ihop med 4,8 procentenheter högre sysselsättning bland utomeuropeiskt födda. Detta motsvarar 32 500 fler utomeuropeiskt födda i arbete.

Det ska inte enbart vara de stora företagen med stora administrativa muskler som ska kunna vara med och slåss om de offentliga pengarna. Regelverk som motverkar stort deltagande riskerar att motarbeta syftet med offentlig upphandling. Man bör därför vara mycket försiktig med att lägga till ytterligare krav i upphandlingslagstiftningen, utöver dem som redan framgår av EU:s bestämmelser.

Vi ställer fortfarande ytterst kritiska till införande av den så kallade vita jobbmodellen i upphandlingar. Moderaterna/Alliansen delar uppfattning att fusk och svartjobb behöver motverkas samt att det är viktigt att säkerställa rimliga arbetsvillkor för dem som staden anlitar, antingen direkt eller genom upphandlade företag. Men det är inte rimligt att ge fackförbunden befogenheter att fungera som kontrollanter via stadens uppdrag, som anges i underlaget för budgeten. Moderaterna anser att modellen riskerar att inte uppfylla syftet, att leda till en kvalitativ granskning av att stadens villkor följs, utan kommer istället att ge fackförbunden tillgång till företags bokföring, löne- och personallistor.

Servicenämnden

Reservation anfördes av Tom Hedrup (M) och Gunilla Hansson (C) enligt följande.

Att servicenämnden beslutar att förvaltningens förslag till beslut avslås, och att som svar på remissen från kommunstyrelsen anföras följande:

Vi ställer oss ytterst kritiska till att arbetsklausuler och social hänsyn föreskrivs som villkor vid offentlig upphandling i enlighet med ILO.

Skattebetalarnas pengar ska alltid hanteras varsamt och på ett ansvarsfullt sätt. Det är viktigt att varje skattekrona används på ett ansvarsfullt sätt. Därför bör man också kunna ställa krav på miljö och sociala hänsyn när detta är motiverat. För att förtydliga detta infördes år 2010 den så kallade bör-regeln, som innebär att upphandlande myndigheter bör beakta miljöhänsyn och sociala hänsyn om upphandlingens art motiverar detta.

Stockholms stad ska alltid säkerställa anständiga arbetsvillkor för medarbetare hos leverantörer som staden anlitar. Seriösa aktörer, rättssäkra arbetsförhållanden, transparenta upphandlingsmodeller och konkurrens på lika villkor ska präglade upphandlingar i Stockholms

stad. Men samtidigt som vi måste värna goda villkor för jobben måste vi också värna de drivkrafter som får jobben att växa. Att lagstifta om ytterligare sociala krav, såsom exempelvis krav på anställning av långtidsarbetslösa, som anges, är att gå för långt. Detsamma gäller krav på kollektivavtalsliknande villkor hos den som lägger anbud och dess underentreprenörer.

Krav på ansvar för underentreprenörer leder till mer regelkrångel och ökade kostnader som riskerar att minska antalet intressenter vid anbud. De allra flesta svenska företag lever upp till högt ställda krav, men den administrativa bördan riskerar att avskräcka dem från vara med i anbudsproceduren. Den modell för krav på kollektivavtalsliknande villkor som föreslås i utredningen innebär dessutom att man ställer högre krav på svenska anbudsgivare än på utstationerade företag, vilket medför konkurrensnackdelar för inhemska företag.

När färre kan vara med och lägga anbud minskar också konkurrensen. Det är negativt för jobben, men det inverkar också negativt på integrationen. Utrikes födda är i större utsträckning företagare än inrikes födda och de skulle därför drabbas extra hårt. I stället för att krångla till upphandlingsreglerna, borde politiskt fokus ligga på att öka andelen konkurrensutsatt verksamhet. Enligt en rapport från Almega (Ökad konkurrensutsättning stärker integrationen, 2015) uppskattas att en höjning av andelen upphandlad verksamhet med 30 procentenheter hänger ihop med 4,8 procentenheter högre sysselsättning bland utomeuropeiskt födda. Detta motsvarar 32 500 fler utomeuropeiskt födda i arbete.

Det ska inte enbart vara de stora företagen med stora administrativa muskler som ska kunna vara med och slåss om de offentliga pengarna. Regelverk som motverkar stort deltagande riskerar att motarbeta syftet med offentlig upphandling. Man bör därför vara mycket försiktig med att lägga till ytterligare krav i upphandlingslagstiftningen, utöver dem som redan framgår av EU:s bestämmelser.

Vi ställer oss fortfarande ytterst kritiska till införande av den så kallade vita jobbmodellen i upphandlingar. Alliansen delar uppfattning att fusk och svartjobb behöver motverkas samt att det är viktigt att säkerställa rimliga arbetsvillkor för dem som staden anlitar, antingen direkt eller genom upphandlade företag. Men det är inte rimligt att ge fackförbunden befogenheter att fungera som kontrollanter via stadens uppdrag, som anges i underlaget för budgeten. Vi anser att modellen riskerar att inte uppfylla syftet, att leda till en kvalitativ granskning av att stadens villkor följs, utan kommer istället att ge fackförbunden tillgång till företags bokföring, löne- och personallistor.

Socialnämnden

Reservation anfördes av Andréa Ström m.fl. (alla M) och Frida Johansson Metso m.fl. (alla L) enligt följande.

Att socialnämnden beslutar att förvaltningens förslag till beslut avslås, och att som svar på remissen från kommunstyrelsen anföra följande:

Vi ställer oss ytterst kritiska till att arbetsklausuler och social hänsyn föreskrivs som villkor vid offentlig upphandling i enlighet med ILO.

Skattebetalarnas pengar ska alltid hanteras varsamt och på ett ansvarsfullt sätt. Det är viktigt att varje skattekrona används på ett ansvarsfullt sätt. Därför bör man också kunna ställa krav på miljö och sociala hänsyn när detta är motiverat. För att förtydliga detta infördes år 2010 den så kallade bör-regeln, som innebär att upphandlande myndigheter bör beakta miljöhänsyn och sociala hänsyn om upphandlingens art motiverar detta.

Stockholms stad ska alltid säkerställa anständiga arbetsvillkor för medarbetare hos leverantörer som staden anlitar. Seriösa aktörer, rättssäkra arbetsförhållanden, transparenta upphandlingsmodeller och konkurrens på lika villkor ska präglade upphandlingar i Stockholms stad. Men samtidigt som vi måste värna goda villkor för jobben måste vi också värna de drivkrafter som får jobben att växa. Att lagstifta om ytterligare sociala krav, såsom

exempelvis krav på anställning av långtidsarbetslösa, som anges, är att gå för långt. Detsamma gäller krav på kollektivavtalsliknande villkor hos den som lägger anbud och dess underentreprenörer.

Krav på ansvar för underentreprenörer leder till mer regelkrångel och ökade kostnader som riskerar att minska antalet intressenter vid anbud. De allra flesta svenska företag lever upp till högt ställda krav, men den administrativa bördan riskerar att avskräcka dem från vara med i anbudsförfarandet. Den modell för krav på kollektivavtalsliknande villkor som föreslås i utredningen innebär dessutom att man ställer högre krav på svenska anbudsgivare än på utstationerade företag, vilket medför konkurrensnackdelar för inhemska företag.

När färre kan vara med och lägga anbud minskar också konkurrensen. Det är negativt för jobben, men det inverkar också negativt på integrationen. Utrikes födda är i större utsträckning företagare än inrikes födda och de skulle därför drabbas extra hårt. I stället för att krängla till upphandlingsreglerna, borde politiskt fokus ligga på att öka andelen konkurrensutsatt verksamhet. Enligt en rapport från Almega (Ökad konkurrensutsättning stärker integrationen, 2015) uppskattas att en höjning av andelen upphandlad verksamhet med 30 procentenheter hänger ihop med 4,8 procentenheter högre sysselsättning bland utomeuropeiskt födda. Detta motsvarar 32 500 fler utomeuropeiskt födda i arbete.

Det ska inte enbart vara de stora företagen med stora administrativa muskler som ska kunna vara med och slåss om de offentliga pengarna. Regelverk som motverkar stort deltagande riskerar att motarbeta syftet med offentlig upphandling. Man bör därför vara mycket försiktig med att lägga till ytterligare krav i upphandlingslagstiftningen, utöver dem som redan framgår av EU:s bestämmelser.

Vi ställer fortfarande ytterst kritiska till införande av den så kallade vita jobbmodellen i upphandlingar. Vi delar uppfattning att fusk och svartjobb behöver motverkas samt att det är viktigt att säkerställa rimliga arbetsvillkor för dem som staden anlitar, antingen direkt eller genom upphandlade företag. Men det är inte rimligt att ge fackförbunden befogenheter att fungera som kontrollanter via stadens uppdrag, som anges i underlaget för budgeten. Vi anser att modellen riskerar att inte uppfylla syftet, att leda till en kvalitativ granskning av att stadens villkor följs, utan kommer istället att ge fackförbunden tillgång till företags bokföring, löne- och personallistor.

Ersättnyttrande gjordes av Sofia Modigh (KD) enligt följande.

Kommuner ska kunna ställa krav på miljö och sociala hänsyn i upphandlingar när det är motiverat. För att förtydliga detta infördes år 2010 den så kallade bör-regeln, som innebär att upphandlande myndigheter bör beakta miljöhänsyn och sociala hänsyn om upphandlingens art motiverar detta. Kristdemokraterna anser också att det ska vara meriterande för företag verksamma i Stockholm att ta sociala och miljömässiga hänsyn. Beroende på upphandlingens art kan det variera om det är mest lämpligt att använda sig av krav, dialog eller meritvärden för att få till stånd ett ökat socialt ansvarstagande. Men att lagstifta om sociala krav från statligt håll anser vi är att gå för långt och det riskerar att skapa stelbenta och sämre upphandlingar.

För oss är det självklart att Stockholms stad alltid ska säkerställa anständiga arbetsvillkor för medarbetare hos leverantörer som staden anlitar. Seriösa aktörer, rättssäkra arbetsförhållanden, transparenta upphandlingsmodeller och konkurrens på lika villkor ska prägla upphandlingar i Stockholms stad. Men samtidigt som vi måste värna goda villkor för jobben måste vi också värna de drivkrafter som får jobben att växa. Att lagstifta om ytterligare sociala krav, såsom exempelvis krav på anställning av långtidsarbetslösa, som anges, är att gå för långt även om det inte behöver vara fel att ställa sådana krav i enskilda fall. Vi anser dock att kommunerna är mer lämpade att avgöra dessa frågor på lokal nivå snarare än att staten lagstiftar om det.

Vi ser också faror med förslaget om krav på kollektivavtalsliknande villkor hos den som lägger anbud och dess underentreprenörer. Krav på ansvar för underentreprenörer leder till mer regelkrångel och ökade kostnader som riskerar att minska antalet intressenter vid anbud. De allra flesta svenska företag lever upp till högt ställda krav, men den administrativa bördan riskerar att avskräcka dem från vara med i anbudsförfarandet. Den modell för krav på kollektivavtalsliknande villkor som föreslås i utredningen innebär dessutom att man ställer högre krav på svenska anbudsgivare än på utstationerade företag, vilket medför konkurrensnackdelar för inhemska företag.

När färre kan vara med och lägga anbud minskar också konkurrensen vilket är negativt för både jobben och kvaliteten i utförandet. I stället för att krångla till upphandlingsreglerna, borde politiskt fokus ligga på att öka andelen konkurrensutsatt verksamhet och göra det möjligt för fler mindre företag att kunna vara med i upphandlingarna. Därför bör man vara mycket försiktig med att lägga till ytterligare krav i upphandlingslagstiftningen, utöver dem som redan framgår av EU:s bestämmelser.

Trafiknämnden

Reservation anfördes av Cecilia Brinck m.fl. (alla M) och Karin Ernlund (C) enligt följande.

Att trafiknämnden beslutar att förvaltningens förslag till beslut avslås, och att som svar på remissen från kommunstyrelsen anföra följande

Vi ställer oss ytterst kritiska till att arbetsklausuler och social hänsyn föreskrivs som villkor vid offentlig upphandling i enlighet med ILO.

Skattebetalarnas pengar ska alltid hanteras varsamt. Det är viktigt att varje skattekrona används på ett ansvarsfullt sätt. Därför bör man också kunna ställa krav på miljö och sociala hänsyn när detta är motiverat. För att förtydliga detta infördes år 2010 den så kallade börregeln, som innebär att upphandlande myndigheter bör beakta miljöhänsyn och sociala hänsyn om upphandlingens art motiverar detta.

Stockholms stad ska alltid säkerställa anständiga arbetsvillkor för medarbetare hos leverantörer som staden anlitar. Seriösa aktörer, rättssäkra arbetsförhållanden, transparenta upphandlingsmodeller och konkurrens på lika villkor ska präglade upphandlingar i Stockholms stad. Men samtidigt som vi måste värna goda villkor för jobben måste vi också värna de drivkrafter som får jobben att växa. Att lagstifta om ytterligare sociala krav, såsom exempelvis krav på anställning av långtidsarbetslösa, som anges, är att gå för långt. Detsamma gäller krav på kollektivavtalsliknande villkor hos den som lägger anbud och dess underentreprenörer.

Krav på ansvar för underentreprenörer leder till mer regelkrångel och ökade kostnader som riskerar att minska antalet intressenter vid anbud. De allra flesta svenska företag lever upp till högt ställda krav, men den administrativa bördan riskerar att avskräcka dem från att vara med i anbudsförfarandet. Den modell för krav på kollektivavtalsliknande villkor som föreslås i utredningen innebär dessutom att man ställer högre krav på svenska anbudsgivare än på utstationerade företag, vilket medför konkurrensnackdelar för inhemska företag.

När färre kan vara med och lägga anbud minskar också konkurrensen. Det är negativt för jobben, men det inverkar också negativt på integrationen. Utrikes födda är i större utsträckning företagare än inrikes födda och de skulle därför drabbas extra hårt. I stället för att krångla till upphandlingsreglerna, borde politiskt fokus ligga på att öka andelen konkurrensutsatt verksamhet. Enligt en rapport från Almega (Ökad konkurrensutsättning stärker integrationen, 2015) uppskattas att en höjning av andelen upphandlad verksamhet med 30 procentenheter hänger ihop med 4,8 procentenheter högre sysselsättning bland utomeuropeiskt födda. Detta motsvarar 32 500 fler utomeuropeiskt födda i arbete. Det ska inte enbart vara de stora företagen med stora administrativa muskler som ska kunna vara med

och slåss om de offentliga pengarna. Regelverk som motverkar stort deltagande riskerar att motarbeta syftet med offentlig upphandling. Man bör därför vara mycket försiktig med att lägga till ytterligare krav i upphandlingslagstiftningen, utöver dem som redan framgår av EU:s bestämmelser.

Vi ställer fortfarande ytterst kritiska till införande av den så kallade vita jobbmodellen i upphandlingar. Vi delar självklart uppfattningen att fusk och svartjobb behöver motverkas samt att det är viktigt att säkerställa rimliga arbetsvillkor för dem som staden anlitar, antingen direkt eller genom upphandlade företag. Men det är inte rimligt att ge fackförbunden befogenheter att fungera som kontrollanter via stadens uppdrag, som anges i underlaget för budgeten. Vi anser att modellen riskerar att inte uppfylla syftet, att leda till en kvalitativ granskning av att stadens villkor följs, utan istället kommer att ge fackförbunden tillgång till företags bokföring, löne- och personallistor.

Ersätтарыttrande gjordes av Mikael Valier (KD) enligt följande.

Om jag haft yrkanderätt hade jag föreslagit att trafiknämnden beslutar följande:

- Att förvaltningens förslag till beslut avslås.
- Att som svar på remissen från kommunstyrelsen anföra följande:

Kommuner ska kunna ställa krav på miljö och sociala hänsyn i upphandlingar när det är motiverat. För att förtydliga detta infördes år 2010 den så kallade bör-regeln, som innebär att upphandlande myndigheter bör beakta miljöhänsyn och sociala hänsyn om upphandlingens art motiverar detta. Kristdemokraterna anser också att det ska vara meriterande för företag verksamma i Stockholm att ta sociala och miljömässiga hänsyn. Beroende på upphandlingens art kan det variera om det är mest lämpligt att använda sig av krav, dialog eller meritvärden för att få till stånd ett ökat socialt ansvarstagande. Men att lagstifta om sociala krav från statligt håll anser vi är att gå för långt och det riskerar att skapa stelbenta och sämre upphandlingar.

För oss är det självklart att Stockholms stad alltid ska säkerställa anständiga arbetsvillkor för medarbetare hos leverantörer som staden anlitar. Seriösa aktörer, rättssäkra arbetsförhållanden, transparenta upphandlingsmodeller och konkurrens på lika villkor ska prägla upphandlingar i Stockholms stad. Men samtidigt som vi måste värna goda villkor för jobben måste vi också värna de drivkrafter som får jobben att växa. Att lagstifta om ytterligare sociala krav, såsom exempelvis krav på anställning av långtidsarbetslösa, som anges, är att gå för långt även om det inte behöver vara fel att ställa sådana krav i enskilda fall. Vi anser dock att kommunerna är mer lämpade att avgöra dessa frågor på lokal nivå snarare än att staten lagstiftar om det.

Vi ser också faror med förslaget om krav på kollektivavtalsliknande villkor hos den som lägger anbud och dess underentreprenörer. Krav på ansvar för underentreprenörer leder till mer regelkrångel och ökade kostnader som riskerar att minska antalet intressenter vid anbud. De allra flesta svenska företag lever upp till högt ställda krav, men den administrativa bördan riskerar att avskräcka dem från vara med i anbudsförfarandet. Den modell för krav på kollektivavtalsliknande villkor som föreslås i utredningen innebär dessutom att man ställer högre krav på svenska anbudsgivare än på utstationerade företag, vilket medför konkurrensnackdelar för inhemska företag.

När färre kan vara med och lägga anbud minskar också konkurrensen vilket är negativt för både jobben och kvaliteten i utförandet. I stället för att krångla till upphandlingsreglerna, borde politiskt fokus ligga på att öka andelen konkurrensutsatt verksamhet och göra det möjligt för fler mindre företag att kunna vara med i upphandlingarna. Därför bör man vara mycket försiktig med att lägga till ytterligare krav i upphandlingslagstiftningen, utöver dem som redan framgår av EU:s bestämmelser.

Äldrenämnden

Reservation anfördes av Sofia Modigh (KD) enligt följande.

Vi Kristdemokraterna föreslog att äldrenämnden beslutar följande:

- Förvaltningens förslag till beslut avslås
- Som svar på remissen från kommunstyrelsen anføres följande:

Kommuner ska kunna ställa krav på miljö och sociala hänsyn i upphandlingar när det är motiverat. För att förtydliga detta infördes år 2010 den så kallade bör-regeln, som innebär att upphandlande myndigheter bör beakta miljöhänsyn och sociala hänsyn om upphandlingens art motiverar detta. Kristdemokraterna anser också att det ska vara meriterande för företag verksamma i Stockholm att ta sociala och miljömässiga hänsyn. Beroende på upphandlingens art kan det variera om det är mest lämpligt att använda sig av krav, dialog eller meritvärden för att få till stånd ett ökat socialt ansvarstagande. Men att lagstifta om sociala krav från statligt håll anser vi är att gå för långt och det riskerar att skapa stelbenta och sämre upphandlingar.

För oss är det självklart att Stockholms stad alltid ska säkerställa anständiga arbetsvillkor för medarbetare hos leverantörer som staden anlitar. Seriösa aktörer, rättssäkra arbetsförhållanden, transparenta upphandlingsmodeller och konkurrens på lika villkor ska prägla upphandlingar i Stockholms stad. Men samtidigt som vi måste värna goda villkor för jobben måste vi också värna de drivkrafter som får jobben att växa. Att lagstifta om ytterligare sociala krav, såsom exempelvis krav på anställning av långtidsarbetslösa, som anges, är att gå för långt även om det inte behöver vara fel att ställa sådana krav i enskilda fall. Vi anser dock att kommunerna är mer lämpade att avgöra dessa frågor på lokal nivå snarare än att staten lagstiftar om det.

Vi ser också faror med förslaget om krav på kollektivavtalsliknande villkor hos den som lägger anbud och dess underentreprenörer. Krav på ansvar för underentreprenörer leder till mer regelkrångel och ökade kostnader som riskerar att minska antalet intressenter vid anbud. De allra flesta svenska företag lever upp till högt ställda krav, men den administrativa bördan riskerar att avskräcka dem från vara med i anbudsproceduren.

Den modell för krav på kollektivavtalsliknande villkor som föreslås i utredningen innebär dessutom att man ställer högre krav på svenska anbudsgivare än på utstationerade företag, vilket medför konkurrensnackdelar för inhemska företag.

När färre kan vara med och lägga anbud minskar också konkurrensen vilket är negativt för både jobben och kvaliteten i utförandet. I stället för att krångla till upphandlingsreglerna, borde politiskt fokus ligga på att öka andelen konkurrensutsatt verksamhet och göra det möjligt för fler mindre företag att kunna vara med i upphandlingarna. Därför bör man vara mycket försiktig med att lägga till ytterligare krav i upphandlingslagstiftningen, utöver dem som redan framgår av EU:s bestämmelser.”

Reservation anfördes av Dennis Wedin m.fl. (alla M) och Ann-Katrin Åslund (L) enligt följande.

Vi föreslog att äldrenämnden beslutar följande:

- Förvaltningens förslag till beslut avslås
- Som svar på remissen från kommunstyrelsen anføres följande:

Vi ställer oss ytterst kritiska till att arbetsklausuler och social hänsyn föreskrivs som villkor vid offentlig upphandling i enlighet med ILO.

Skattebetalarnas pengar ska alltid hanteras varsamt och på ett ansvarsfullt sätt. Det är viktigt att varje skattekrona används på ett ansvarsfullt sätt. Därför bör man också kunna ställa krav på miljö och sociala hänsyn när detta är motiverat. För att förtydliga detta infördes

år 2010 den så kallade bör-regeln, som innebär att upphandlande myndigheter bör beakta miljöhänsyn och sociala hänsyn om upphandlingens art motiverar detta.

Stockholms stad ska alltid säkerställa anständiga arbetsvillkor för medarbetare hos leverantörer som staden anlitar. Seriösa aktörer, rättssäkra arbetsförhållanden, transparenta upphandlingsmodeller och konkurrens på lika villkor ska präglade upphandlingar i Stockholms stad. Men samtidigt som vi måste värna goda villkor för jobben måste vi också värna de drivkrafter som får jobben att växa. Att lagstifta om ytterligare sociala krav, såsom exempelvis krav på anställning av långtidsarbetslösa, som anges, är att gå för långt. Detsamma gäller krav på kollektivavtalsliknande villkor hos den som lägger anbud och dess underentreprenörer.

Krav på ansvar för underentreprenörer leder till mer regelkrångel och ökade kostnader som riskerar att minska antalet intressenter vid anbud. De allra flesta svenska företag lever upp till högt ställda krav, men den administrativa bördan riskerar att avskräcka dem från vara med i anbudsproceduren. Den modell för krav på kollektivavtalsliknande villkor som föreslås i utredningen innebär dessutom att man ställer högre krav på svenska anbudsgivare än på utstationerade företag, vilket medför konkurrensnackdelar för inhemska företag.

När färre kan vara med och lägga anbud minskar också konkurrensen. Det är negativt för jobben, men det inverkar också negativt på integrationen. Utrikes födda är i större utsträckning företagare än inrikes födda och de skulle därför drabbas extra hårt. I stället för att krångla till upphandlingsreglerna, borde politiskt fokus ligga på att öka andelen konkurrensutsatt verksamhet. Enligt en rapport från Almega (Ökad konkurrensutsättning stärker integrationen, 2015) uppskattas att en höjning av andelen upphandlad verksamhet med 30 procentenheter hänger ihop med 4,8 procentenheter högre sysselsättning bland utomeuropeiskt födda. Detta motsvarar 32 500 fler utomeuropeiskt födda i arbete.

Det ska inte enbart vara de stora företagen med stora administrativa muskler som ska kunna vara med och slåss om de offentliga pengarna. Regelverk som motverkar stort deltagande riskerar att motarbeta syftet med offentlig upphandling. Man bör därför vara mycket försiktig med att lägga till ytterligare krav i upphandlingslagstiftningen, utöver dem som redan framgår av EU:s bestämmelser.

Vi ställer fortfarande ytterst kritiska till införande av den så kallade vita jobbmodellen i upphandlingar. Alliansen delar uppfattning att fusk och svartjobb behöver motverkas samt att det är viktigt att säkerställa rimliga arbetsvillkor för dem som staden anlitar, antingen direkt eller genom upphandlade företag. Men det är inte rimligt att ge fackförbunden befogenheter att fungera som kontrollanter via stadens uppdrag, som anges i underlaget för budgeten. Vi anser att modellen riskerar att inte uppfylla syftet, att leda till en kvalitativ granskning av att stadens villkor följs, utan kommer istället att ge fackförbunden tillgång till företags bokföring, löne- och personallistor.

Bromma stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Jan Tigerström m.fl. (alla M) och Jonatan Ohlin (L) enligt följande.

Att Brommastadsdelsnämnd beslutar att förvaltningens förslag till beslut avslås, och att som svar på remissen från kommunstyrelsen anföra följande:

Vi ställer oss ytterst kritiska till att arbetsklausuler och social hänsyn föreskrivs som villkor vid offentlig upphandling i enlighet med ILO.

Skattebetalarnas pengar ska alltid hanteras varsamt och på ett ansvarsfullt sätt. Det är viktigt att varje skattekrona används på ett ansvarsfullt sätt. Därför bör man också kunna ställa krav på miljö och sociala hänsyn när detta är motiverat. För att förtydliga detta infördes år 2010 den så kallade bör-regeln, som innebär att upphandlande myndigheter bör beakta miljöhänsyn och sociala hänsyn om upphandlingens art motiverar detta.

Men att lagstifta om ytterligare sociala krav, såsom exempelvis krav på anställning av långtidsarbetslösa, som anges, är att gå för långt. Detsamma gäller krav på kollektivavtalsliknande villkor hos den som lägger anbud och dess underentreprenörer. För samtidigt som vi måste värna goda villkor för jobben måste vi också värna de drivkrafter som får jobben att växa.

Även krav på villkor enligt kollektivavtal leder till mer regelkrångel och ökade kostnader som riskerar att minska antalet intressenter vid anbud. De allra flesta svenska företag lever upp till högt ställda krav, men den administrativa bördan riskerar att avskräcka dem från vara med i anbudsförfarandet. Den modell för krav på kollektivavtalsliknande villkor som föreslås i utredningen innebär dessutom att man ställer högre krav på svenska anbudsgivare än på utstationerade företag, vilket medför konkurrensnackdelar för inhemska företag.

När färre kan vara med och lägga anbud minskar också konkurrensen. Det är negativt för jobben, men det inverkar också negativt på integrationen. Utrikes födda är i större utsträckning företagare än inrikes födda och de skulle därför drabbas extra hårt. I stället för att krångla till upphandlingsreglerna, borde politiskt fokus ligga på att öka andelen konkurrensutsatt verksamhet. Enligt en rapport från Almega (Ökad konkurrensutsättning stärker integrationen, 2015) uppskattas att en höjning av andelen upphandlad verksamhet med 30 procentenheter hänger ihop med 4,8 procentenheter högre sysselsättning bland utomeuropeiskt födda. Detta motsvarar 32 500 fler utomeuropeiskt födda i arbete.

Det ska inte enbart vara de stora företagen med stora administrativa muskler som ska kunna vara med och slåss om de offentliga pengarna. Regelverk som motverkar stort deltagande riskerar att motarbeta syftet med offentlig upphandling. Man bör därför vara mycket försiktig med att lägga till ytterligare krav i upphandlingslagstiftningen, utöver dem som redan framgår av EU:s bestämmelser.

Vi ställer oss fortfarande ytterst kritiska till införande av den så kallade vita jobbmodellen i upphandlingar. Vi delar uppfattning att fusk och svartjobb behöver motverkas samt att det är viktigt att säkerställa rimliga arbetsvillkor för dem som staden anlitar, antingen direkt eller genom upphandlade företag. Men det är inte rimligt att ge fackförbunden befogenheter att fungera som kontrollanter via stadens uppdrag, som anges i underlaget för budgeten. Vi anser att modellen riskerar att inte uppfylla syftet, att leda till en kvalitativ granskning av att stadens villkor följs, utan kommer istället att ge fackförbunden tillgång till företags bokföring, löne- och personallistor. ”

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Abit Dundar m.fl. (alla L) och Lars Svärd m.fl. (alla M) enligt följande.

Att Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd beslutar att förvaltningens förslag till beslut avslås, och att som svar på remissen från kommunstyrelsen anför följande:

Vi ställer oss ytterst kritiska till att arbetsklausuler och social hänsyn föreskrivs som villkor vid offentlig upphandling i enlighet med ILO.

Skattebetalarnas pengar ska alltid hanteras varsamt och på ett ansvarsfullt sätt. Det är viktigt att varje skattekrona används på ett ansvarsfullt sätt. Därför bör man också kunna ställa krav på miljö och sociala hänsyn när detta är motiverat. För att förtydliga detta infördes år 2010 den så kallade bör-regeln, som innebär att upphandlande myndigheter bör beakta miljöhänsyn och sociala hänsyn om upphandlingens art motiverar detta.

Stockholms stad ska alltid säkerställa anständiga arbetsvillkor för medarbetare hos leverantörer som staden anlitar. Seriösa aktörer, rättssäkra arbetsförhållanden, transparenta upphandlingsmodeller och konkurrens på lika villkor ska prägla upphandlingar i Stockholms

stad. Men samtidigt som vi måste värna goda villkor för jobben måste vi också värna de drivkrafter som får jobben att växa. Att lagstifta om ytterligare sociala krav, såsom exempelvis krav på anställning av långtidsarbetslösa, som anges, är att gå för långt.

Detsamma gäller krav på kollektivavtalsliknande villkor hos den som lägger anbud och dess underentreprenörer.

Krav på ansvar för underentreprenörer leder till mer regelkrångel och ökade kostnader som riskerar att minska antalet intressenter vid anbud. De allra flesta svenska företag lever upp till högt ställda krav, men den administrativa bördan riskerar att avskräcka dem från vara med i anbudsförfarandet. Den modell för krav på kollektivavtalsliknande villkor som föreslås i utredningen innebär dessutom att man ställer högre krav på svenska anbudsgivare än på utstationerade företag, vilket medför konkurrensnackdelar för inhemska företag.

När färre kan vara med och lägga anbud minskar också konkurrensen. Det är negativt för jobben, men det inverkar också negativt på integrationen. Utrikes födda är i större utsträckning företagare än inrikes födda och de skulle därför drabbas extra hårt. I stället för att krängla till upphandlingsreglerna, borde politiskt fokus ligga på att öka andelen konkurrensutsatt verksamhet. Enligt en rapport från Almega (Ökad konkurrensutsättning stärker integrationen, 2015) uppskattas att en höjning av andelen upphandlad verksamhet med 30 procentenheter hänger ihop med 4,8 procentenheter högre sysselsättning bland utomeuropeiskt födda. Detta motsvarar 32 500 fler utomeuropeiskt födda i arbete.

Det ska inte enbart vara de stora företagen med stora administrativa muskler som ska kunna vara med och slåss om de offentliga pengarna. Regelverk som motverkar stort deltagande riskerar att motarbeta syftet med offentlig upphandling. Man bör därför vara mycket försiktig med att lägga till ytterligare krav i upphandlingslagstiftningen, utöver dem som redan framgår av EU:s bestämmelser.

Vi ställer oss ytterst kritiska till införande av den så kallade vita jobbmodellen i upphandlingar. Alliansen delar uppfattning att fusk och svartjobb behöver motverkas samt att det är viktigt att säkerställa rimliga arbetsvillkor för dem som staden anlitar, antingen direkt eller genom upphandlade företag. Men det är inte rimligt att ge fackförbunden befogenheter att fungera som kontrollanter via stadens uppdrag, som anges i underlaget för budgeten. Alliansen anser att modellen riskerar att inte uppfylla syftet, att leda till en kvalitativ granskning av att stadens villkor följs, utan kommer istället att ge fackförbunden tillgång till företags bokföring, löne- och personallistor.”

Kungsholmens stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Maria Johansson m.fl. (alla L) och Henrik Sjölander m.fl. (alla M) enligt följande.

Att Kungsholmens stadsdelsnämnd beslutar att förvaltningens förslag till beslut avslås, och att som svar på remissen från kommunstyrelsen anföras följande:

Vi ställer oss ytterst kritiska till att arbetsklausuler och social hänsyn föreskrivs som villkor vid offentlig upphandling i enlighet med ILO.

Skattebetalarnas pengar ska alltid hanteras varsamt och på ett ansvarsfullt sätt. Det är viktigt att varje skattekrona används på ett ansvarsfullt sätt. Därför bör man också kunna ställa krav på miljö och sociala hänsyn när detta är motiverat. För att förtydliga detta infördes år 2010 den så kallade bör-regeln, som innebär att upphandlande myndigheter bör beakta miljöhänsyn och sociala hänsyn om upphandlingens art motiverar detta.

Stockholms stad ska alltid säkerställa anständiga arbetsvillkor för medarbetare hos leverantörer som staden anlitar. Seriösa aktörer, rättssäkra arbetsförhållanden, transparenta upphandlingsmodeller och konkurrens på lika villkor ska präglade upphandlingar i Stockholms stad. Men samtidigt som vi måste värna goda villkor för jobben måste vi också värna de drivkrafter som får jobben att växa. Att lagstifta om ytterligare sociala krav, såsom exempelvis krav på anställning av långtidsarbetslösa, som anges, är att gå för långt. Detsamma gäller krav på kollektivavtalsliknande villkor hos den som lägger anbud och dess

underentreprenörer.

Krav på ansvar för underentreprenörer leder till mer regelkrångel och ökade kostnader som riskerar att minska antalet intressenter vid anbud. De allra flesta svenska företag lever upp till högt ställda krav, men den administrativa bördan riskerar att avskräcka dem från vara med i anbudsproceduren. Den modell för krav på kollektivavtalsliknande villkor som föreslås i utredningen innebär dessutom att man ställer högre krav på svenska anbudsgivare än på utstationerade företag, vilket medför konkurrensnackdelar för inhemska företag.

När färre kan vara med och lägga anbud minskar också konkurrensen. Det är negativt för jobben, men det inverkar också negativt på integrationen. Utrikes födda är i större utsträckning företagare än inrikes födda och de skulle därför drabbas extra hårt. I stället för att krångla till upphandlingsreglerna, borde politiskt fokus ligga på att öka andelen konkurrensutsatt verksamhet. Enligt en rapport från Almega (Ökad konkurrensutsättning stärker integrationen, 2015) uppskattas att en höjning av andelen upphandlad verksamhet med 30 procentenheter hänger ihop med 4,8 procentenheter högre sysselsättning bland utomeuropeiskt födda. Detta motsvarar 32 500 fler utomeuropeiskt födda i arbete.

Det ska inte enbart vara de stora företagen med stora administrativa muskler som ska kunna vara med och slåss om de offentliga pengarna. Regelverk som motverkar stort deltagande riskerar att motarbeta syftet med offentlig upphandling. Man bör därför vara mycket försiktig med att lägga till ytterligare krav i upphandlingslagstiftningen, utöver dem som redan framgår av EU:s bestämmelser.

Vi ställer fortfarande ytterst kritiska till införande av den så kallade vita jobbmodellen i upphandlingar. Alliansen delar uppfattning att fusk och svartjobb behöver motverkas samt att det är viktigt att säkerställa rimliga arbetsvillkor för dem som staden anlitar, antingen direkt eller genom upphandlade företag. Men det är inte rimligt att ge fackförbunden befogenheter att fungera som kontrollanter via stadens uppdrag, som anges i underlaget för budgeten. Alliansen anser att modellen riskerar att inte uppfylla syftet, att leda till en kvalitativ granskning av att stadens villkor följs, utan kommer istället att ge fackförbunden tillgång till företags bokföring, löne- och personallistor.